

STANOWISKO KONFEDERACJI LEWIATAN WOBEC PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU POLSKI DO 2035 ROKU”

I. WSTĘP I OCENA OGÓLNA

Konfederacja Lewiatan poddała szczegółowej analizie projekt „Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku”. Jako reprezentanci środowiska pracodawców z uznaniem przyjmujemy fakt podjęcia prac nad dokumentem wyznaczającym długofalowe kierunki rozwoju państwa. Pozytywnie oceniamy trafną diagnozę kluczowych megatrendów cywilizacyjnych, przed którymi stoi polska gospodarka, w szczególności w zakresie konieczności reindustrializacji oraz transformacji energetycznej.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje nadanie absolutnego priorytetu kwestiom bezpieczeństwa i obronności. Z pełną aprobatą przyjmujemy umieszczenie odporności państwa w centrum planowania strategicznego. Diagnoza zagrożeń geopolitycznych została przeprowadzona rzetelnie, a dobrane środki – obejmujące nie tylko modernizację Sił Zbrojnych, ale także budowę odporności infrastruktury krytycznej i ludności cywilnej – są adekwatne do skali wyzwań. Jednocześnie zauważamy, że w obszarze cyberbezpieczeństwa należy podkreślić, że podmioty prywatne, pozbawione pomocy państwa w zakresie budowania swojej odporności na cyberzagrożenia, nie są w stanie same we własnym zakresie oprzeć się rosnącej liczbie ataków i coraz bardziej zaawansowanym technikom stosowanym przez cyberprzestępców. Stąd Strategia powinna przewidywać działania wspierające wszystkie podmioty składające się na krajowy system cyberbezpieczeństwa, w tym przedsiębiorstwa prywatne.

Dla biznesu bezpieczeństwo fizyczne i terytorialne stanowi fundament stabilności inwestycyjnej, mimo pewnych braków ten filar Strategii oceniamy jako jej najmocniejszy i najlepiej zdefiniowany element.

Jednocześnie jednak, w sferze wdrożeniowej, finansowej oraz regulacyjnej, dokument budzi szereg fundamentalnych zastrzeżeń, które w naszej ocenie mogą uniemożliwić realizację założonych celów. Poniżej przedstawiamy szczegółowe uwagi do poszczególnych obszarów Strategii będących w kręgu zainteresowania pracodawców.

II. FINANSE PUBLICZNE, STABILNOŚĆ PRAWA I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

1. Brak realizmu finansowego i konieczność weryfikacji wykonalności.

Najpoważniejszym zarzutem o charakterze systemowym wobec przedłożonego dokumentu jest jego koncentracja na diagnozie i celach, przy całkowitym pominięciu aspektów kosztowych. Strategia zapowiada realizację niezwykle kosztownych działań w obszarach

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

transformacji energetycznej, zbrojeń, polityki społecznej i infrastrukturalnej, nie przedstawiając nawet szacunkowych kosztów ich wdrożenia (brak Oceny Skutków Regulacji) ani źródeł finansowania. W sytuacji, gdy Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu, a koszty obsługi długu publicznego rosną, prezentowanie ambitnych planów inwestycyjnych bez precyzyjnego montażu finansowego jest działaniem ryzykownym. Rodzi to uzasadnione obawy przedsiębiorców, że realizacja Strategii wymusi w przyszłości nagłe i nieprzewidywalne podnoszenie danin publicznych. Postulujemy uzupełnienie dokumentu o precyzyjną „metrykę wykonalności” przy każdym działaniu wdrożeniowym, zawierającą informacje:

- Czy zadanie jest obecnie realizowane i posiada zaplecze finansowe?
- Wskazanie potencjalnych, szacunkowych kosztów wdrożenia.

2. Sprzeciw wobec tworzenia funduszy pozabudżetowych

Z dużym niepokojem odnotowujemy zawarte w Strategii zapowiedzi utworzenia nowych instrumentów finansowych, takich jak Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności oraz Fundusz Transformacji Cyfrowej i Przyjaznej dla Środowiska. Stanowczo sprzeciwiamy się dalszemu komplikowaniu architektury finansów publicznych poprzez tworzenie kolejnych funduszy celowych ulokowanych poza budżetem państwa. Zwracamy uwagę, że funkcjonują już odpowiednie instrumenty wsparcia, takie jak Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych (FWSZ) czy programy unijne (FENG, FEnIKS, KPO). Powoływanie kolejnych, bliźniaczych bytów jest przykładem tworzenia zbędnej biurokracji, co zmniejsza przejrzystość wydatków publicznych i utrudnia kontrolę parlamentarną nad długiem. Oczekujemy konsolidacji finansów publicznych i uproszczenia dostępu do środków już dostępnych, a nie ich dalszego rozpraszania.

3. Stabilność prawa podatkowego

Fundamentem rozwoju gospodarczego jest przewidywalność otoczenia prawnego. W Strategii zabrakło konkretnego planu reformy systemu danin publicznych w kierunku jego uproszczenia. Przedsiębiorcy od lat wskazują nie tylko na wysokość podatków, lecz na skomplikowanie przepisów i ich częste zmiany jako główną barierę inwestycyjną. Dokument milczy na temat mechanizmów gwarantujących stabilność legislacyjną, takich jak chociażby wprowadzenie wymogu odpowiednio długiego *vacatio legis* dla wszelkich zmian w prawie podatkowym. Jest to warunek konieczny dla odbudowy zaufania na linii państwo-biznes.

4. Operacjonalizacja: Potrzeba szczegółowych map drogowych

Strategia w obecnym kształcie ma charakter dokumentu „parasolowego”, który wyznacza kierunki, ale nie definiuje precyzyjnie ścieżki dojścia do celu. Istnieje ryzyko, że bez doprecyzowania, zapisane wskaźniki (KPI) będą interpretowane w sposób życzeniowy.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Postulujemy, aby dla każdego z celów strategicznych powstała (lub została zaktualizowana) szczegółowa strategia wykonawcza (mapa drogowa). Dokumenty te muszą oddzielać zmiany, które zajdą w wyniku samoistnych trendów rynkowych i demograficznych, od wartości dodanej wynikającej z konkretnej interwencji państwa. Tylko istnienie takich sektorowych planów operacyjnych pozwoli na rzetelną ewaluację skuteczności działań rządu.

Polski przemysł stoi dziś przed szeregiem wyzwań – od konieczności obniżania emisji i modernizacji po rosnące koszty produkcji i konkurencję globalną. Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie wymaga ogromnych nakładów inwestycyjnych. Niestabilna sytuacja w Europie i na świecie zaburza łańcuchy dostaw i utrudnia planowanie inwestycji. Zarówno tradycyjne branże przemysłowe, stojące przed koniecznością zmian, jak i szybko rozwijający się sektor czystych technologii wymagają wsparcia. Polski przemysł jest dziś w krytycznym punkcie: musi obniżyć emisje oraz wdrożyć innowacyjne technologie, by utrzymać konkurencyjność, a jednocześnie mierzyć się z rosnącymi kosztami energii.

Firmy potrzebują krajowej strategii przemysłowej, w oparciu o którą będą mogły podejmować przemyślane, długofalowe decyzje inwestycyjne. Potrzebują też stabilnych regulacji sprzyjających inwestycjom oraz wsparcia finansowego w procesie transformacji. Działania krajowe pozwolą skuteczniej zabiegać o realizację naszych interesów w Brukseli, szczególnie w kontekście negocjacji ram finansowych UE na lata 2028-2034.

III. RYNEK PRACY, KAPITAŁ LUDZKI I DEMOGRAFIA

5. Młodzi na rynku pracy

Konfederacja Lewiatan zwraca uwagę na wewnętrzną sprzeczność w diagnozie barier demograficznych zawartej w Strategii. Autorzy dokumentu słusznie zauważają, że obok stabilności zatrudnienia, kluczowym czynnikiem wpływającym na decyzje prokreacyjne jest „wysokość uzyskiwanych dochodów”. Tymczasem proponowane w innych dokumentach rządowych (i sugerowane w Strategii) dążenie do pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych stoi w sprzeczności z tym wnioskiem. Dla osób do 26. roku życia, korzystających z ulg podatkowych, umowy zlecenia oznaczają obecnie wyższy dochód dyspozycyjny (netto) niż etat przy tym samym koszcie pracodawcy. Przedsiębiorcy ostrzegają, że wymuszanie zmiany statusu zatrudnienia, gdy nie ma do tego podstaw wynikających z Kodeksu Pracy poprzez pełne oskładkowanie, doprowadzi do natychmiastowego spadku realnych dochodów młodych gospodarstw domowych. W efekcie, remedium (oskładkowanie) uderzy w zdiagnozowaną przyczynę problemu (zbyt niskie dochody), co może przynieść skutek odwrotny do zamierzonego w postaci odraczania decyzji o rodzicielstwie z powodów czysto finansowych.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

6. Aktywizacja zawodowa osób 50+ i bariera ochronna

W kontekście wyzwań demograficznych i konieczności aktywizacji osób 50+, Konfederacja Lewiatan postuluje pilne rozpoczęcie odważnego dialogu społecznego na temat rewizji przepisów o ochronie przedemerytalnej. Pracodawcy zwracają uwagę, że sztywna, czteroletnia ochrona przed zwolnieniem paradoksalnie staje się główną barierą w zatrudnianiu osób starszych – firmy obawiają się rekrutować kandydatów w wieku ochronnym ze względu na brak elastyczności. Proponujemy wprowadzenie mechanizmu „bezpiecznego startu”, polegającego na przykład na rocznym wyłączeniu stosowania ochrony przedemerytalnej w przypadku nowo zatrudnianych pracowników będących już w wieku ochronnym. Takie rozwiązanie zdjęłoby z pracodawców ryzyko i realnie otworzyło rynek pracy dla seniorów, zamiast skazywać ich na bierność zawodową.

Odwoływanie się w aktywizacji osób 50+ do instrumentów rynku pracy oferowanych przez urzędy pracy jest istotnym nadużyciem. Przede wszystkim działania podejmowane przez urzędy pracy charakteryzują się niską efektywnością. Jednocześnie nie zmieniły obrazu osób starszych na rynku pracy przez ostatnią dekadę.

7. Praca platformowa

Odnosnie diagnozy kluczowych wyzwań Konfederacja Lewiatan krytycznie odnosi się do jednostronnie negatywnego obrazu pracy platformowej przedstawionego w Strategii. Badania (m.in. Instytutu Badań Strukturalnych) wskazują, że dla większości osób praca ta ma charakter dodatkowy, a jej głównym atutem jest elastyczność. Trudno się zgodzić ze zdaniem, iż „Szczególnym przypadkiem trudnych i niepewnych warunków pracy jest praca za pośrednictwem platform internetowych”. Tym bardziej, iż unijna definicja platform nie dotyczy określonego sektora, a sposobu świadczenia usług. Należy uwzględnić podejście Komisji Europejskiej, iż cyfrowe platformy pracy propagują innowacyjne usługi i nowe modele biznesowe oraz stwarzają wiele możliwości dla konsumentów i przedsiębiorstw. Mogą one skutecznie dopasowywać podaż pracy do popytu na nią oraz oferować możliwości utrzymania się lub uzyskiwania dodatkowych dochodów, w tym osobom napotykającym przeszkody w dostępie do rynku pracy, takim jak osoby młode, osoby z niepełnosprawnością, migranci, osoby należące do mniejszości rasowych i etnicznych lub osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.

Strategia powinna uwzględniać fakt, wyjątkowa wartość pracy platformowej polega na jej zdolności do zapewnienia elastycznych, dostępnych i godziwych możliwości pracy. Praca za pośrednictwem platform cyfrowych zdemokratyzowała dostęp do pracy, oferując elastyczność i autonomię, które umożliwiają jednostkom, zwłaszcza tym historycznie marginalizowanym

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

z rynku pracy, decydowanie o tym, kiedy, gdzie i jak chcą angażować się w działalność gospodarczą.

Modyfikacji brzmienia wymaga również punkt Poprawa warunków pracy osób wykonujących pracę za pośrednictwem platform. Odnośnie do wprowadzenia wzruszalnego domniemania istnienia stosunku pracy, wskazane jest doprecyzowanie, iż instytucja domniemania znajdzie zastosowanie, jeżeli stwierdzone zostają okoliczności faktyczne wskazujące na kierownictwo i kontrolę, zgodnie z prawem krajowym. To jest kluczowy element przyszłego rozwiązania. Ponadto wprowadza w błąd stwierdzenie, iż - jeśli dojdzie do zmiany statusu i ustalenia istnienia stosunku pracy - dana osoba uzyska uprawnienia pracownicze, w tym zabezpieczenie społeczne. Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą bądź współpracujące na podstawie umowy zlecenia są w Polsce, co do zasady, objęte ubezpieczeniami społecznymi.

8. Wzmocnienie Państwowej Inspekcji Pracy

Proponowane zmiany w zakresie wzmocnienia organizacyjnego PIP, jej dofinansowania oraz digitalizacji nie budzą kontrowersji. Od dawna wskazywano na potrzebę wsparcia PIP w tych obszarach. Stanowczy sprzeciw przedsiębiorców budzą natomiast towarzyszące tym zmianom propozycje reklasyfikacji z automatu umów cywilnoprawnych, w tym zawieranych w ramach B2B.

9. Płace i stosunki pracy

Sprzeciwiamy się opieraniu diagnozy rynku pracy na nieaktualnych lub wybiórczych danych. Przykładem jest dramatyzowanie kwestii luki płacowej. Według aktualnych danych Eurostatu (2022), nieskorygowana luka płacowa w Polsce wynosi ok. 4,5%, co jest jednym z najniższych wyników w UE. Sugerowanie systemowej dyskryminacji jest nieuprawnione. Krytycznie oceniamy również tezę, jakoby indywidualne uzgadnianie wynagrodzeń było zjawiskiem negatywnym. W nowoczesnej gospodarce opartej na kompetencjach, indywidualne negocjacje są podstawą merytokracji. Sprzeciwiamy się narracji łączącej niski poziom uzwiązkowienia z łamaniem praw pracowniczych oraz postulatom zwiększania represyjności Państwowej Inspekcji Pracy. Walka z szarą strefą powinna odbywać się przede wszystkim poprzez obniżanie opodatkowania pracy (klina podatkowego).

10. Imigracja zarobkowa

Konfederacja Lewiatan krytycznie ocenia pominięcie w priorytetach dotyczących polityki migracyjnej kwestii usprawnienia procedur migracyjnych. W obliczu pogłębiającego się kryzysu demograficznego i narastających zastosowanie kadrowych w kluczowych sektorach gospodarki, sprawne i przewidywalne zarządzanie migracją zarobkową powinno stać się

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

integralnym elementem Polskiej Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku. Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście potrzeb przedsiębiorstw powoduje, że obecne, długotrwałe i skomplikowane procedury migracyjne hamują konkurencyjność oraz ograniczają możliwości rozwojowe firm. Wymaga to zdecydowanego usprawnienia procesów legalizacji pracy i pobytu, wzmocnienia organizacyjnego urzędów odpowiedzialnych za obsługę cudzoziemców oraz stworzenia priorytetowych ścieżek dla branż deficytowych. W dokumencie zabrakło adekwatnego do aktualnych wyzwań związanego z przewlekłością procedur migracyjnych kierunku działań; priorytety w zakresie migracji zarobkowej nie będą mogły być skutecznie realizowane bez usprawnienia i uporządkowania tych procedur. Traktowanie migracji zarobkowej jako strategicznego narzędzia rozwoju państwa jest niezbędne, aby zapewnić stabilność rynku pracy, przyciągnąć talenty oraz utrzymać dynamikę wzrostu polskiej gospodarki w perspektywie do 2035 roku.

11. Niespójność wskaźników (KPI)

Analiza wskaźników celów ujawnia rażącą niespójność metodologiczną. Z jednej strony Strategia zakłada nierealistyczny, skokowy wzrost udziału mieszkań komunalnych i społecznych w nowych budowlach z 1,64% do 10% w 2030 roku, co jest niewykonalne bez gigantycznych nakładów publicznych. Z drugiej strony, w obszarze demografii dokument wykazuje brak ambicji, zakładając spadek liczby polskich emigrantów zaledwie o ok. 10% w perspektywie 12 lat. Tak asekurancki cel oznacza de facto, że państwo nie wierzy w skuteczność własnych zachęt do powrotu, co dla gospodarki potrzebującej pracowników jest sygnałem wysoce niepokojącym. Należy zatem przeanalizować zaproponowane w Strategii KPI i dokonać ich urealnienia lub uspoźnienia.

IV. GOSPODARKA, INNOWACJE I INFRASTRUKTURA

12. Kluczowe kierunki działań oraz cele do osiągnięcia w obszarze wysokie kompetencje obywateli.

Popieramy diagnozę kluczowych kierunków działań. Na poziomie ogólnym zostały one właściwie sformułowane. Obszar wymagający uzupełniania to zakładane cele do osiągnięcia. W naszej ocenie nie obejmują one wszystkich istotnych obszarów Strategii w obszarze edukacji i kompetencji obywateli – przykładowo: nie są powiązane z jakością szkolnictwa wyższego czy wyzwaniami związanymi z warunkami pracy i dostępnością nauczycieli. Brak wskaźników w tym zakresie nie pozwoli ocenić, czy Strategia została skutecznie zrealizowana.

13. Poprawa środowiska szkoły

W tym obszarze proponujemy położyć większy nacisk na kwestie profilaktyki w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, ale także kadry pedagogicznej i innych pracowników

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

szkoły. W przypadku kadry istotne są także kwestie motywacji i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Ponadto chcielibyśmy zwrócić uwagę na kwestie związane z rozpoznawaniem i zarządzaniem własnymi emocjami uczniów i właściwym reagowaniem na zjawiska niepokojące, typu przemoc rówieśnicza fizyczna i psychiczna, wykluczenie.

14. Stworzenie sieci współpracy na rzecz uczenia się przez całe życie oraz promowanie partnerstwa szkół z pracodawcami

W tych dwóch odrębnie opisanych w Strategii obszarach warto też uwzględnić mechanizmy indywidualnego zaangażowania pracodawców i wypracować konkretne zachęty współpracy szkoła-firma, np. ulgi podatkowe.

15. Zrównoważona współpraca międzyresortowa i międzysektorowa polityka wspierająca uczenie się przez całe życie

Współpraca międzyresortowa i międzysektorowa jest ważna, ale idealnie byłoby także utworzyć lub nadać istniejącej jednostce funkcje koordynatora tych działań. Nadal wiele inicjatyw i polityk publicznych nie widzi się wzajemnie, nie wykorzystana jest synergia tych działań, a sama współpraca nie gwarantuje trwałych efektów, ponieważ w Polsce nie ma instytucjonalnego właściciela obszaru uczenia się przez całe życie – czyli takiego podmiotu, który stale animowałby tę współpracę i byłby odpowiedzialny za długofalowe efekty w tym obszarze w ramach działań statutowych, a nie incydentalnych, wynikających np. z konieczności realizowania konkretnych projektów najczęściej finansowanych z Funduszy Europejskich.

16. Zróżnicowanie zadań uczelni o różnym charakterze

Ten obszar Strategii odnosi się wyłącznie do uczelni publicznych. W naszej ocenie jest to błędne podejście. Na analogicznych zasadach należy podejść także do uczelni niepublicznych, których działalność w Polsce ma ogromny wkład w przygotowanie kadr dla gospodarki, ale także wspiera w przekwalifikowaniu do nowych miejsc pracy i podejmowaniu zatrudnienia na zmieniającym się rynku pracy.

17. Doskonalenie szkolnictwa branżowego

Jednym z kluczowych wyzwań w tym obszarze jest dostęp do naprawdę dobrze przygotowanych nauczycieli zawodu, których średnia wieku stale rośnie. Nie możemy mówić o zastępowalności kadry. Jednocześnie osoby odpowiedzialne za kształcenie praktyczne powinny stale podnosić swoje kompetencje branżowe.

18. Rozwój kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Obszar rozwoju kompetencji cyfrowych musi być uwzględniony już na etapie kształcenia nauczycieli do zawodu. Drugi istotny element to dopasowanie programów w zakresie budowania kompetencji cyfrowych do realnych potrzeb danych nauczycieli czy danej szkoły i powiązanie tego z programami doposażenia szkół w sprzęt. Masowe programy podnoszenia kompetencji cyfrowych są realizowane od kilku lat, nauczyciele mają wręcz przesyt tych szkoleń. Obserwujemy także zjawisko pogłębiających się różnic – osoby z wysokimi kompetencjami szkolą się nadal, podczas gdy w systemie pozostaje spora grupa nauczycieli z niskim poziomem kompetencji cyfrowych. Skutkuje to m.in. tym, że zdecydowana większość nauczycieli nadal nie potrafi wykorzystać w dydaktyce sprzętu, który jest w szkole lub który szkoła otrzyma w ramach programów typu „Cyfrowy uczeń”. Te dwa procesy – wyposażanie i doposażanie szkół oraz podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli nie są w Polsce skoordynowane co najmniej od kilku lat.

Strategia w tej części nie odnosi się także w ogóle do planów związanych z wprowadzeniem do szkół koordynatorów cyfrowej edukacji. W naszej ocenie należy to uzupełnić stwarzając jednocześnie warunki do przeprowadzenia zmiany systemowej w tym zakresie.

19. Edukacja dotycząca cyberbezpieczeństwa i higieny cyfrowej

Działania w tym zakresie (np. zajęcia dla uczniów) muszą być obowiązkowe i regularne, a nie fakultatywne i incydentalne. Działaniami powinni być bezwzględnie objęci także rodzice i nauczyciele.

20. Polityka Przemysłowa i Innowacje

Doceniamy wskazanie aktywnej polityki przemysłowej jako czynnika rozwoju. Postulujemy jednak powrót do prac nad dedykowaną, szczegółową „Polityką Przemysłową Polski”. Warto wykorzystać dorobek konsultacyjny z lat ubiegłych, tworząc precyzyjny dokument wdrożeniowy. W obszarze innowacji ostrzegamy, że obecny system wsparcia, oparty na biurokratycznej kontroli, zabija skłonność do ryzyka. Postulujemy, aby wzorem modelu południowokoreańskiego, polski system wsparcia przeszedł ewolucję w kierunku akceptacji ryzyka niepowodzenia badawczego i rozliczania efektów, a nie tylko dokumentacji księgowej.

21. Polska Strefa Inwestycji (PSI)

W Strategii brakuje jasnej deklaracji dotyczącej przyszłości kluczowego instrumentu wspierania inwestycji, jakim jest Polska Strefa Inwestycji (PSI). Ten instrument jest obecnie najefektywniejszym narzędziem stymulowania nakładów inwestycyjnych w Polsce, generującym wysoką stopę zwrotu dla budżetu państwa. Tymczasem obecny horyzont prawny funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych, wyznaczony ustawowo do końca 2026 roku, staje się barierą w planowaniu długoterminowych procesów inwestycyjnych. W obliczu

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

globalnej konkurencji o kapitał (subsydiowanie przemysłu w USA czy Azji), Polska nie może pozwolić sobie na lukę w ofercie inwestycyjnej.

Postulujemy pilne wydłużenie horyzontu funkcjonowania instrumentów strefowych (PSI) co najmniej do 2035 roku, aby zapewnić spójność z horyzontem samej Strategii i dać inwestorom niezbędną gwarancję stabilności otoczenia prawnego.

22. Robotyzacja

Wskaźnik gęstości robotyzacji (wzrost do 210 robotów na 10 tys. pracowników w 2035 r.) oceniamy jako kierunkowo słuszny, jednak należy zauważyć, że poziom ten stanowić będzie zaledwie połowę obecnego wskaźnika Niemiec. Osiągnięcie nawet tego celu będzie niemożliwe bez silnych bodźców fiskalnych dla sektora MŚP. Postulujemy przekształcenie czasowej ulgi na robotyzację w stały, prosty mechanizm odpisów podatkowych.

23. Zamówienia publiczne

Deklaracja „większego otwarcia zamówień publicznych na MŚP” pozostanie pustym hasłem, jeśli nie nastąpi radykalne uproszczenie Prawa Zamówień Publicznych. Obecny system promuje podmioty wyspecjalizowane w procedurach, a nie w wykonawstwie. Domagamy się standaryzacji dokumentacji oraz realnego egzekwowania obowiązku dzielenia dużych zamówień na części (loty), co umożliwi mniejszym firmom bezpośredni start w przetargach.

24. Transport kolejowy

Strategia słusznie zauważa konieczność rozwoju przewozów intermodalnych, jednak pomija kluczowe bariery rynkowe. Podstawową przeszkodą w przenoszeniu transportu towarów na kolej są zaporowe stawki dostępu do infrastruktury (jedne z najwyższych w UE) oraz niska prędkość handlowa pociągów towarowych. Bez systemowej obniżki kosztów dostępu oraz drastycznego uproszczenia procedur budowy bocznicy przemysłowych („ostatnia mila”), kolej nie odzyska konkurencyjności względem transportu drogowego.

25. Terytorialność i edukacja

Postulujemy odejście od życzeniowego myślenia o odwróceniu trendów demograficznych w każdej gminie. W regionach wyludniających się należy stawiać na adaptację istniejących pustostanów i konsolidację sieci szkół, zamiast inwestować w nowe mury. Sprzeciwiamy się idei budowy stacjonarnej placówki opieki nad dziećmi w każdej gminie bez względu na demografię. Środki te należy przesunąć na elastyczne formy finansowania (bony opiekuńcze), które pozwolą sfinansować opiekę tam, gdzie rodzic pracuje, a nie tam, gdzie jest zameldowany.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

V. SPRAWNE PAŃSTWO I OTOCZENIE REGULACYJNE

26. Sfera budżetowa i Służba Cywilna

Konfederacja Lewiatan zwraca uwagę na brakujące ogniwo w planach wzmacniania państwa: reformę systemu wynagrodzeń w sferze budżetowej. Cele strategii, takie jak „odbudowa prestiżu nauczyciela” czy „doskonalenie skuteczności służb”, są nierealne przy obecnym, niekonkurencyjnym systemie płac. Bez powiązania wynagrodzeń specjalistów w sektorze publicznym z realiami rynkowymi, państwo skazane jest na drenaż kompetencji i negatywną selekcję kadr. Biznes potrzebuje sprawnego i profesjonalnego partnera w administracji. Jednocześnie system wynagradzania w państwowej sferze budżetowej jest rozproszony na ponad 70 ustaw. Należy zlecić zewnętrzny, krajowy audyt tego systemu i próbę jego reformy.

Odnosząc się do pkt. Strategii dot. cyfryzacji procesu legislacyjnego, zauważamy skromne ambicje w zakresie sięgania po rozwiązania oparte o AI w administracji (w 2029 r. planowana jest rozbudowa serwisu RPL o moduł wykorzystujący potencjał AI).

27. Wymiar Sprawiedliwości

Choć Strategia trafnie identyfikuje potrzebę cyfryzacji i upowszechnienia mediacji, to w ocenie Konfederacji Lewiatan pomija ona kluczowe, systemowe przyczyny przewlekłości postępowań gospodarczych, zdefiniowane przez biznes. Po pierwsze, fundamentalnym „wąskim gardłem” blokującym procesy inwestycyjne jest zapaść instytucji biegłych sądowych. W skomplikowanych sporach gospodarczych (budownictwo, IT, podatki) czas oczekiwania na opinię wynosi często kilkanaście miesięcy, co czyni samo cyfryzowanie akt działaniem pozornym. Bez radykalnej reformy statusu i wynagradzania biegłych, sądy pozostaną niewydolne. Po drugie, strategia powinna stawiać na sprawność zarządczą w sądach i pełną informatyzację (e-doręczenia, akta cyfrowe). Oczekujemy realnego wzmocnienia pionów gospodarczych, aby spory biznesowe były rozstrzygane przez wyspecjalizowanych sędziów w racjonalnym terminie, co jest warunkiem koniecznym dla bezpieczeństwa obrotu. Po trzecie, niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych, których celem jest usprawnienie zarządzania i odzyskiwania wierzytelności: ograniczenie formalizmów, przyspieszenie sądowego procesu dotyczącego odzyskiwania wierzytelności, zwiększenie skuteczności egzekucji komorniczej, zwiększenie przepływu informacji gospodarczej, w tym ułatwienie weryfikacji kontrahenta. Wskazać tu można przykładowo tak ograniczenie doręczeń komorniczych, jak i racjonalizację ochrony wynagrodzenia przed egzekucją. Ponadto uważamy, że istotnym jest powołanie przez administrację rządową Rady ds. Wierzytelności, która pozwoliłaby na dialog społeczny w zakresie wierzytelności oraz cykliczne, transparentne, inkluzywne analizy i prace nad rozwiązaniami dotyczącymi wierzytelności.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

28. Dyplomacja ekonomiczna

Postulujemy zerwanie z modelem centralnego sterowania polityką zagraniczną. Sieć placówek dyplomatycznych powinna być włączona w proces planowania strategicznego. Ambasady, posiadające najlepszą wiedzę o barierach na rynkach zagranicznych, powinny współtworzyć priorytety polskiej dyplomacji ekonomicznej.

29. Stop zbędnej biurokracji

Sprzeciwiamy się tworzeniu nowych barier administracyjnych pod hasłami porządkowania rynku. Przykładem jest propozycja centralnego rejestru najmu krótkoterminowego, która dubluje regulacje unijne (DAC7) i uderza w legalnych przedsiębiorców. Równie krytycznie oceniamy zapowiedzi komplikowania procedur zatrudniania cudzoziemców (systemy punktowe) i podważania stabilności systemu oświadczeń o powierzeniu pracy.

30. Cyfryzacja

Dostrzegamy ewidentny brak komponentu cyfryzacji w treści proponowanej Strategii (cyfryzacja nie jest potraktowana jako cel sam w sobie, ani jako środek przyspieszenia wzrostu i konkurencyjności rodzimej gospodarki). Strategia Rozwoju Polski do 2035 r. musi uwzględniać i zachować spójność z celami Strategii Cyfryzacji Polski na lata 2025-2035, która jest obecnie konsultowana przez resort cyfryzacji.

VI. DOBRE ZDROWIE I AKTYWNE STARZENIE SIĘ

Konfederacja Lewiatan z uznaniem przyjmuje fakt, że Strategia Rozwoju Polski do 2035 r. uznaje zdrowie i aktywne starzenie się za jeden z kluczowych priorytetów państwa oraz że mocno akcentuje profilaktykę, wzmocnienie POZ i AOS, rozwój opieki długoterminowej, cyfryzację i bezpieczeństwo lekowe. Kierunek „odwrócenia piramidy świadczeń”, rozwój opieki koordynowanej oraz rozbudowa Centrów Zdrowia Psychicznego są spójne z diagnozami i postulatami Lewiatana. Podobnie pozytywnie oceniamy dostrzeżenie wyzwań demograficznych oraz konieczności budowy nowego modelu opieki nad osobami starszymi. Również skupienie się na budowie bezpieczeństwa lekowego jest bardzo pozytywnym aspektem z punktu widzenia przemysłu i zdrowia publicznego w Polsce.

Jednocześnie Strategia – w naszym przekonaniu – wymaga istotnego doprecyzowania w trzech obszarach: finansowania, roli sektora prywatnego i cyfryzacji. Po pierwsze, brakuje docelowej wizji architektury finansowania systemu: stabilnej pozycji składki zdrowotnej, powiązania strumieni finansowych z realnym odwróceniem piramidy świadczeń (wzmocnieniem POZ/AOS) oraz rozwoju dobrowolnych ubezpieczeń komplementarnych. Po drugie, Strategia w zasadzie pomija rolę prywatnych świadczeniodawców, choć to właśnie oni w dużej mierze realizują

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

diagnostykę czy AOS – postulujemy jednoznaczne wpisanie zasady równego traktowania podmiotów publicznych i niepublicznych oraz wykorzystania ich potencjału dla skracania kolejek. Po trzecie, priorytet cyfryzacji powinien zostać uzupełniony o konkretne cele w zakresie interoperacyjności systemów, uproszczenia sprawozdawczości i cyberbezpieczeństwa, z wyraźnym odniesieniem do EHDS, rozwoju AI w zdrowiu i cyfrowych wyrobów medycznych.

Warunkiem powodzenia Strategii jest także poprawa jakości procesu legislacyjnego w ochronie zdrowia. Z perspektywy pracodawców konieczne jest odejście od nadmiernej, często niespójnej regulacji i od centralnego sterowania wynagrodzeniami na rzecz bardziej przewidywalnego, opartego na danych i dialogu społecznym modelu reform. Dlatego postulujemy uzupełnienie Strategii o deklarację stałego, usystematyzowanego dialogu z partnerami społecznymi przy projektowaniu kluczowych zmian oraz powołanie zespołu eksperckiego ds. racjonalizacji regulacji w ochronie zdrowia.

VII. TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

Pozytywnie należy ocenić to, że strategia wyraźnie identyfikuje kluczowe wyzwania towarzyszące transformacji energetycznej, w tym konieczność budowania szerokiej akceptacji społecznej oraz uwzględniania potencjalnych kosztów ponoszonych przez obywateli. W tym zakresie powinniśmy jednak mówić nie tylko o kwestii sprawiedliwej transformacji regionów silnie związanych z energetyką, w tym górniczych, ale także poświęcać znacznie więcej uwagi przeciwdziałaniu dezinformacji, która w sposób istotny zniekształca debatę publiczną i utrudnia racjonalną ocenę korzyści oraz wyzwań związanych z rozwojem OZE. Wzmocnienie działań informacyjnych, transparentna komunikacja oraz aktywne reagowanie na fałszywe narracje, zwłaszcza na poziomie lokalnym, stanowią fundament budowania zaufania społecznego, bez którego skuteczna i sprawiedliwa transformacja energetyczna nie będzie możliwa.

Co do zasady zgadzamy się z kierunkami działań wskazanymi w dokumencie, niemniej jednak część z nich nie spełnia oczekiwań przedstawicieli branży. Dla przykładu, działanie pod nazwą “stwarzanie warunków dla rozwoju OZE” nie powinno opierać się na obszarach przyspieszonego rozwoju OZE, które zdaniem sektora są rozwiązaniem nieidealnym, a prognozy jego wykorzystania są oceniane jako minimalne, także przez środowiska analityczne. Konieczne jest wprowadzenie uproszczeń w ramach procedur składających się na realizację inwestycji w źródła odnawialne, a także skuteczne regulacje w zakresie repoweringu. Zwracamy więc uwagę na konieczność ponownej weryfikacji skuteczności poszczególnych rozwiązań wskazanych w dokumencie. Cieszy jednak zwrócenie uwagi na konieczność

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

rozwiązania ogromnych problemów związanych z dostępem do sieci, wsparcia sektora magazynowania energii czy potrzeby rozwoju infrastruktury sieciowej.

Ponadto, zmiany wymaga także Plan Działań na lata 2026-2029, który powinien zostać uzupełniony o ewaluację i możliwość przedłużenia mechanizmu wsparcia dla inwestycji w lądową energetykę wiatrową i fotowoltaikę. Zapewnienie rozwiązań prawnych adekwatnych dla rozwoju OZE wymaga, by rząd dysponował narzędziem umożliwiającym stymulowanie i kierunkowanie rozwoju nowych mocy w wietrze na lądzie i fotowoltaice. Będzie to szczególnie ważne w okresach niskich cen energii i wysokiej niepewności, ewolucją łańcuchów dostaw i priorytetów w zakresie bezpieczeństwa, a także w warunkach rosnącego udziału energii produkowanej z OZE w sieci. Zwracamy uwagę na obecność licznych barier dla rozwoju nowych projektów na lądzie i przesuwania kolejnych ryzyk inwestycyjnych i operacyjnych na stronę inwestora (m.in. w ramach planowanej reformy przyłączy do sieci), przy jednoczesnej niepewności co do kształtowania się przyszłego zapotrzebowania na prąd ze strony wiarygodnych odbiorców energii skłonnych zabezpieczyć wieloletnie kontrakty uzasadniające nowe inwestycje w skali odpowiedniej do potrzeb systemu.

System wsparcia w postaci Aukcji OZE był najważniejszym narzędziem stymulowania rozwoju nowych mocy w wietrze i fotowoltaice w latach 2018-2025, umożliwiając dostęp do kapitału sektora finansowego oraz inwestorów branżowych. Obecność lub brak takiego narzędzia będzie mieć kluczowe znaczenie dla zapewnienia przyrostu mocy wiatrowej i PV potrzebnej w KSE w latach trzydziestych i czterdziestych, co przełoży się na możliwość realizacji celu 35. dotyczącego Priorytetu 2.5, wskazującego udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w elektroenergetyce na poziomie ponad 79.8% w 2035 roku. System ten powinien być kontynuowany po analizie w zakresie wprowadzenia koniecznych modyfikacji.

PODSUMOWANIE

Konfederacja Lewiatan apeluje o uzupełnienie Strategii o wiarygodny plan finansowy, rezygnację z mnożenia funduszy pozabudżetowych oraz powiązanie jej z konkretnymi strategiami wykonawczymi. Tylko oparcie rozwoju na zaufaniu do przedsiębiorców, stabilnym prawie i realnej ocenie kosztów pozwoli przekuć ten dokument w strategię utrzymania i wzmocnienia sukcesu gospodarczego Polski.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy